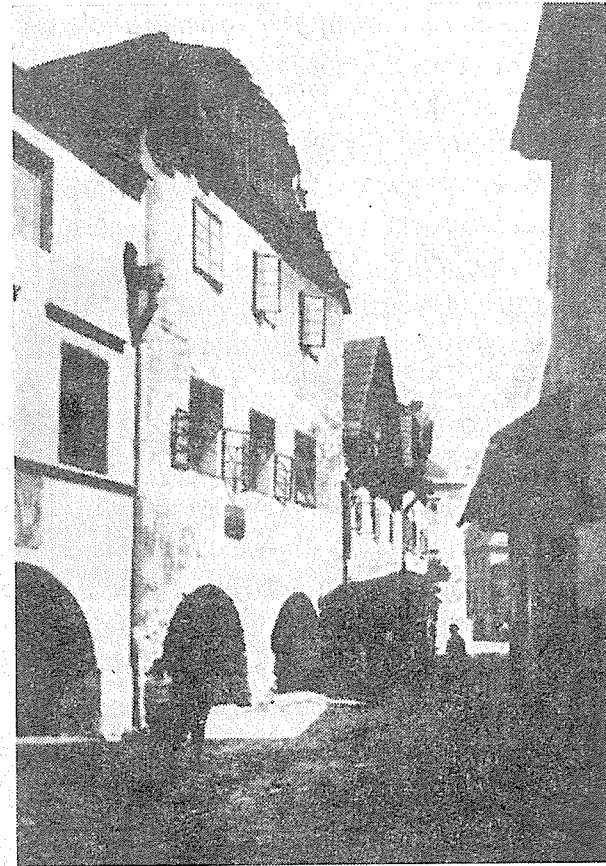

ZPRAVÓDAJ

města Hranic a lázní Teplic n. B.

Zbořené židovské domy VI a V na místě domu čp. 734
a domu IV na místě domu čp. 735. Na protější straně ulice
zbořený dům židovských lázní čp. 738.
(K článku dr. B. Indry.) Foto F. Helsner 1900.

ROČNÍK XXVI.

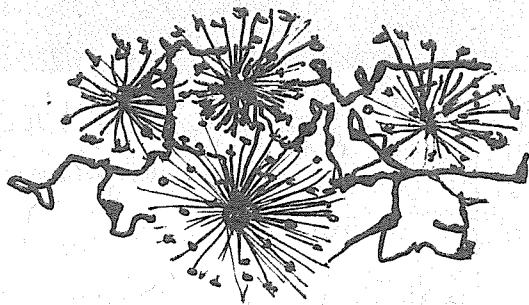
BŘEZEN 1985

Mezinárodní den žen je dnem mezinárodní solidarity pracujících žen všech zemí v boji za mír. Vznikl jako důsledek ruské revoluce roku 1905 na 2. mezinárodní konferenci socialistických žen v Kodani roku 1910 na návrh Kláry Zetkinové, význačné německé pracovnice mezinárodního dělnického hnutí.

Po prvé se Mezinárodní den žen slavil v roce 1911 v Německu, Rakousku, Švýcarsku a Dánsku. V Rusku se uskutečnil v roce 1913 v Petrohradě a v dalším roce i v jiných ruských městech.

U nás se slavil Mezinárodní den žen každoročně od roku 1920. Jako v každé kapitalistické zemi nesl s sebou všechny znaky boje pokrokových žen proti útisku, za jednotu pracujících, za zrovnoprávnění žen s muži.

Nejpětší rozmach tohoto hnutí nastal až za druhé světové války, kdy se ukázaly ženy jako odvážné bojovnice proti bezpráví a násilí. Ze společného boje proti fašismu vznikl i požadavek jednotné světové organizace. Po skončení druhé světové války na 1. mezinárodním kongresu žen v listopadu 1945 v Paříži, došlo k sjednocení národních demokratických organizací žen v Mezinárodní demokratickou federaci žen — MDFŽ. Pod její vlajkou stal se Mezinárodní den žen manifestací a bojem proti válečným dobrodružstvím, bojem za trvalý mír.

Naše socialistická společnost pečuje o všestranný harmonický rozumový a citový život občanů, o rozvíjení jejich životního stylu a socialistického způsobu života.

K této společensky ušlechtilé činnosti významnou měrou přispívají i sbory pro občanské záležitosti národních výborů. Jejich posláním je zušlechťovat vztahy mezi lidmi, být při všech jejich životních radostech a starostech a podílet se tak na realizaci kulturně výchovné funkce socialistického státu.

I v našem městě s velkým zájmem a s citlivým přístupem zabezpečuje SPOZ MěstNV důstojný socialistický obsah významných událostí v životě občanů. Svou iniciativní a obětavou prací si získal důvěru občanů a má dnes již zcela nenahraditelné postavení v systému výchovy s důrazem na péči o děti, mládež, rodinu, o osamělé, staré a nemocné občany.

Zcela neformálním kontaktem s občany, s bohatým kulturním a ideovým obsahem občanských obřadů a slavností tak přispívá k utváření socialistického soužití, k rozvíjení soudružských vztahů, spolupůsobí na city a myšlení, což přispívá k pracovní, společenské a politické aktivitě občanů, v jejich účasti na životě a rozvoji města a jeho místních částí.

Dnes prakticky neexistuje významnější pracovní nebo životní událost občanů, která by se uskutečnila bez spoluúčasti, bezprostředního zájmu a pozornosti SPOZ MěstNV.

Svědčí o tom také výsledky jeho záslužné práce za uplynulý rok, a to jak ve zkvalitnění a v rozšiřování občanských obřadů a slavnostních událostí tak i ve zvýšení účasti občanů, zejména mladé generace na těchto významných událostech v procesu utváření jejich socialistického způsobu života.

Vždyť počínaje vítáním nových občánků města, přes všechny významné okamžiky v životě dětí a dospívající mládeže, až po všestrannou péči a pozornost starší generaci a mnoho dalších forem záslužné práce se zúčastnilo občanských obřadů a slavností více jak 13 tisíc občanů.

O výsledcích práce SPOZ MěstNV, která má mnoho podob, je možno říci, se konkrétně přesvědčuje každý občan. V tom je nezastupitelnost tohoto aktivu, ale i vysoká společenská odpovědnost vůči spoluobčanům.

Již tradičně k velmi působivým a také nejmilejším obřadům patří „Vítání nových občánků do svazku města“, které se uskutečňuje v obřadní síni za účasti rodičů a dalších blízkých příbuzných a zástupců SPOZ podniků a organizací, kde rodiče pracují, i občanských výborů. Celkem se uskutečnilo 41 akcí s účastí 85 % všech narozených dětí a 1 233 účastníků těchto občanských obřadů. Velice srdečné při těchto slavnostech byly kulturní programy, na kterých se podílejí jak děti mateřských a žáci základních škol, tak i studující mládež. Velice vítané je také vystoupení dětského sboru JKP.

Důstojné byly obřady a slavnosti pro děti a dospívající mládež, kterým věnuje SPOZ MěstNV mimořádnou pozornost. Vždyť to jsou právě děti, které jsou velice citlivé na vztah a pozornost dospělých a proto důstojné obřady svým ideovým zaměřením a kulturní úrovní jsou nejučinnější formou výchovy.

V této oblasti se péčí SPOZ MěstNV uskutečnilo 78 obřadů a slavností s účastí 6 563 dětí a mládeže a 1 539 zástupců škol, organizací a orgánů, jejichž cílem bylo získat děti a dospívající mládež k aktivní účasti na životě a rozvoji naší socialistické společnosti.

Velice záslužná a potřebná je péče a pozornost ke starým spoluobčanům. Právě úcta, vřelý vztah a pochopení pro jejich potřeby zvyšuje pocit jejich souznělosti k životu, ke svému městu, k socialistické společnosti. Je využíváno všech příležitostí, zejména soudružských návštěv při jejich životních jubileích

k poděkování za celoživotní práci i poskytnutí potřebné pomoci při řešení potíží, které s sebou přináší samotné stáří.

Celkem se uskutečnilo 732 návštěv v bytě starých občanů, v domě s pečovatelskou službou i v domovech důchodců, zdařilá a srdečná byla na závěr roku beseda s představiteli městských orgánů a zástupci organizací, s občany, kteří se dožívají významného životního jubilea — 75 let.

SPOZ MěstNV rozšířil svou činnost o aktivní účast na významné události, a to při předávání klíčů občanům od nově přidělených bytů, aktiv spolupůsobí při zápisu organizace — podniku do „Zlaté knihy města“ za jejich významný podíl na rozvoji města a socialistické společnosti.

Nelze vyjádřit všechny další činnosti SPOZ MěstNV, jejichž cílem je rozvíjet úctu a vztah ke spoluobčanům s cílem přispívat k jejich plnohodnotnému životu v naší socialistické společnosti. I přes bohatost a mnohotvárnost forem práce tohoto aktivu, je stále široké pole působnosti, jsou i rezervy, jak nacházet nové přístupy a formy práce, jak zvyšovat podíl SPOZ na výchově občanů, zejména mladé generace.

Velké rezervy jsou stále v součinnosti a ve spolupráci SPOZ s občanskými výbory a s organizacemi sdruženými v NF, ale i se závody a podniky, které je nutno využít a společným úsilím dále zvyšovat účinnost výchovného působení jak v přípravě mladé generace na její funkce v rodině, na její přípravu na práci a život vůbec, tak v rozvíjení úcty k výsledkům práce a hodnotám naší socialistické společnosti.

SPOZ MěstNV je tak svou ušlechtilou činností neodlučitelnou součástí života občanů, kulturně společenského života města a jeho místních částí.

Práce mladé generace v Hranicích

Městský výbor SSM v Hranicích:

Městský výbor SSM v Hranicích je řízen 13členným výborem a 3člennou revizní komisí. Řídí přímo 7 základních organizací SSM a to: PHB, Olšovec, Karnola, Drahotuše, Slavíč, Velká a ZO SSM MěstV. Mimo to řídí metodicky 14 CZO, ČSO a ZO SSM v Hranicích.

Činnost MěstV SSM je velmi rozmanitá, a to v oblasti politickovýchovné, kulturní i sportovní. Jednotlivé oblasti jsou řízeny komisemi, v nichž pracují aktivisté z různých organizací SSM.

V oblasti ideově výchovné práce se MěstV zaměřil především na svazácké vzdělávání, kde je pro přímo řízené organizace na rok 1984/85 určen útvar Aktuální politické a ekonomické otázky socialismu. Jednotlivá témata jsou písemnou formou zpracována a lektory přednášena v přímo řízených organizacích. S úspěchem se mezi mládeží setkávali i akce „Veselou písničkou“ — pořad věnovaný osvobození naší vlasti Sovětskou armádou a „Beseda s představiteli města a kronikářem“.

V kulturní oblasti se MěstV SSM soustředil především na pořádání diskotékových programů, které jsou pro mládež nejméně atraktivním zdrojem zábavy. Oproti minulým létům však došlo k obsahovému obohacení těchto programů o krátký soutěžní program. Po počátečních rozpacích se tato akce ujala. Celkem se během roku uskutečnilo 15 programů s účastí 700 mladých lidí. Soutěž je dotována hodnotnými cenami, které zvyšují přitažlivost celé akce. Na jaře letošního roku byla při MěstV SSM v Hranicích ustavena Hudební mládež, jejíž činnost se začala úspěšně rozvíjet. Je zaměřena především na vážnou hudbu, ale také na mluvené slovo a poezii. Ačkoliv byla tato sekce zřízena především pro mladé, účastní se akcí i zástupci starší generace.

Činnost sportovní komise MěstV při rozvíjení tělovýchovných akcí vycházela ze spolupráce s příslušníky VÚ 8684. Byl uskutečněn štafetový běh Hranice — Hrabyně, který MěstV SSM pořádal na počest osvobození Československa Sovětskou armádou. Tradičně na vysoké úrovni byl Běh do lázeňských schodů v Teplicích. Také přebor malé kopané o pohár MěstV SSM je již tradičním sportovním podnikem s vysokým počtem zúčastněných.

Všechny akce pořádané městským výborem sledují jeden cíl — využití všech přístupných forem, metod a prostředků k přesvědčení mladého člověka o nutnosti přísné účelného využívání volného času a o nutnosti pravidelné ideově politické, kulturní a tělesné výchovy. Tím cílevědomě prohlubujeme jednotné působení všech složek komunistické výchovy v mládežnické organizaci.

Z materiálů odboru ŠKZ a SZ MěstNV Hranice

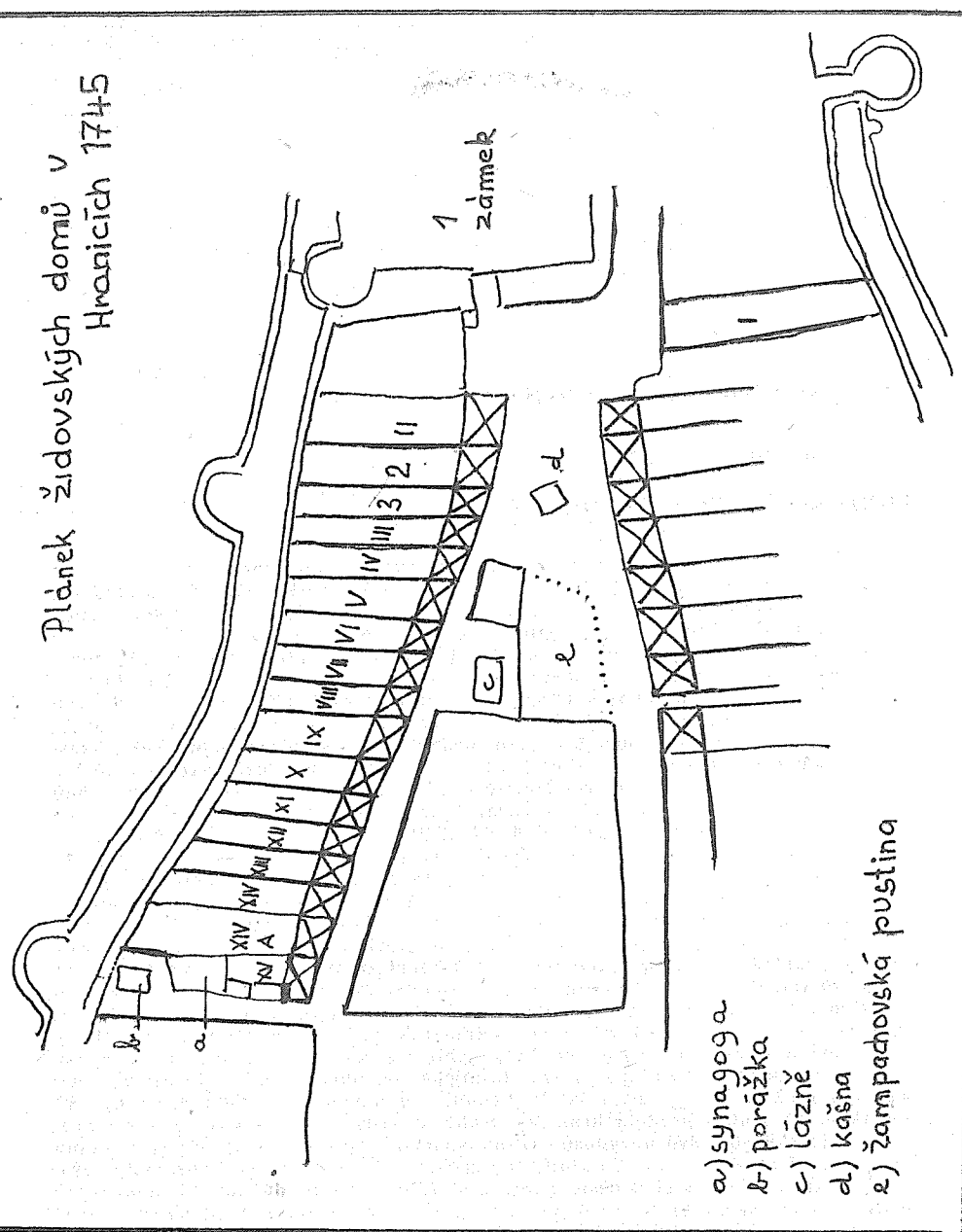
Kapitoly z topografie města Hranic

PhDr. Bohumír I n d r a

ZIDOVSKÁ ULICE V HRANICÍCH

Historickým jádrem bývalé samostatné židovské obce hranické spravované až do jejího zrušení a sloučení r. 1919 s městem Hranice židovským rychtářem a později židovským starostou, bylo 17 židovských domů v tzv. Židovské ulici, přejmenované v r. 1939 na ulici Janáčkovu. Všechny tyto domy a domky, dříve křesťanské, byly v držení židů od první poloviny 17. století. Ležely v řadě vedle sebe, těsně na hradební zdi městské, od zámku až po vyústění Židovské ulice na velké náměstí (Gottwaldovo) s výjimkou dvou křesťanských domů čp. 2 a 3 na Zámeckém (Revolučním) náměstí. Podle privilegia, daného knížetem Dietrich-štejnem r. 1637 židovské obci hranické, nesměli židé kupovat žádné další křesťanské domy ve městě, ani je najímat nebo bydlet v křesťanských domech. Směli bydlet jen v těchto již zakoupených 17 domech, které při číslování domů ve městě v r. 1771 byly na rozdíl od arabských popisných čísel domů křesťanské obce očíslovány římskými čísly od I do XVII. V 18. století byly všechny již zděné a jednopatrové (dva domy byly dvoupatrové), kryté šindelem, v přízemí měly nízké domovní podloubí, jež umožňovalo průchod všemi domy od zámku až na velké náměstí. Dnes je toto nízké podloubí židovských domů zachováno již jen u domu čp. 728 před bývalou synagogou. Vnější vzhled a vnitřní uspořádání všech židovských domů se až do druhé poloviny 19. století příliš neměnilo. Protože hranická vrchnost stanovila r. 1780 počet židovských poddanských rodin ve městě na 120 tzv. familiantů, který nesměl být překročen, byl každý dům rozdělen na 4 až 6 bytových jednotek, jež kupovali a patřily různým majitelům, kteří se těsnili s rodinami v jediné místnosti příp. s malou komorou, kuchyně s otevřeným ohništěm na chodbě byla společná pro všechny obyvatele domu. Desítky hranických židů, poddaných hranické vrchnosti bydlelo proto po celé zemi jako nájemci vrchnostenských pálenic, šenkoven, výběřích mýta ap. Až počátkem 19. století prodala hranická vrchnost přes protesty městské obce hranické židovské obci dva nevýnosné vrchnostenské objekty, bývalý mlýn — olejnu na potoku Ludíně za býv. Černotínskou městskou branou a vrchnostenský býv. dvůr v Horní ulici na předměstí, z nichž si židé postavili dalších 16 židovských domků, podřízených hranické židovské obci. Teprve zrušení poddanství r. 1848 a diskriminačních protizidovských nařízení umožnilo židům usaditi se kdekoliv

Plánek židovských domů v
Hranicích 1745

jinde ve městě, kupovali křesťanské domy, provozovat povolání a živnosti, dříve jim zakázaná, zakládati továrny ap. Tím se také v Hranicích uvolnila dosavadní nehygienická předlidenost domů v Židovské ulici, jež do konce 19. století přešly vesměs do držby jediného majitele, který odkoupil od ostatních držbu jejich domovních podílů. Od osmdesátých let 19. století až do první světové války byly současně s velkými stavebními úpravami městských domů přestavěny také staré těsné židovské domy v Židovské ulici, resp. zbořeny a na jejich místě postaveny nové větší obytné domy.

Po zrušení samostatné politické obce židovské a jejím sloučení s městem Hranice, byly v r. 1919 všechny domy bývalé židovské obce přečíslovány a označeny novými arabskými popisnými čísly 728 až 758, jež navázaly na tehdejší poslední popisné číslo městských domů, nově postavený domek čp. 727 Richarda Rady v Nerudově ulici.

Nejstarším a židy nejváženějším domem hranické židovské obce byl vždy dům staré hebrejské školy a synagogy na konci Židovské ulice a na rohu Gottwaldova náměstí. Patřil židům již od dvacátých let 17. století a od r. 1919 má čp. 728. Při první vojenské konskripci městských domů v Hranicích, začínající od budovy zámku, dostal tento dům židovské popisné číslo XV. Židé sami jej však označovali číslem 1, protože v číslování domů postupovali opačným směrem od synagogy k zámku. Na dvoře tohoto kdysi velkoměšťanského právovárečného domu postavili si hraničtí židé už ve třicátých letech 17. století malou zděnou synagogu s dřevěnou kopulí, krytou šindelem, která po celá staletí až do druhé poloviny 19. století nesměla být zvětšena ani její vzhled změněn. Teprve v r. 1864 byla stará synagoga zbořena a na jejím místě, rozšířeném o část pozemku sousedního domu XIV, postavena nová velká synagoga, přistavěná k přednímu domu čp. 728. Židovské bohoslužby v synagoze byly konány až do r. 1940, kdy byly Němci zakázány a budova měla být zbořena. Později v letech 1942–1943 byly provedeny městem na budově značné stavební opravy a vnitřní úpravy pro umístění městského muzea, které je tu podnes. Přední budova, která sloužila dříve za školu a obydlí rabína, byla v letech 1894–1895 rozšířena o část sousedního domu, přestavěna a zvýšena a dvoupodlažnou obytnou budovu, v níž byly pak až do okupace také kanceláře židovské obce. Blíže k hradební baště stála až do konce 18. století židovská rituální porážka dobytka, později zakázaná a odstraněná. Pro výsek masa poráženého dobytka pro židy i křesťany měl židovský řezník krám v přízemí domu na podloubí. Po zrušení židovské obce měl tu až do třicátých let masný krám koňský řezník Pavelec.

Dnes patří budova náboženské obci československé, která budovu koupila v r. 1951. Tzv. Židovské schody, vedoucí z města uličkou kol býv. židovského templu na předměstí k potoku Veličce, byly zbudovány po prolomení městské hradební zdi v r. 1817 pro snadnější přístup předměšťanů na náměstí a naopak.

Sousední obytný dům čp. 729, který dostal v r. 1771 židovské pop. č. XIV, byl dříve rozdělen na dvě části, z nichž jedna byla připojena k synagoze. Dům patřil od osmdesátých let 19. století židovskému pohřebnímu spolku Chevra kadiša. Za okupace byl dům zbořen, dnes je tu proluka.

Další dům čp. 730 byl koncem 19. století přestavěn na místě židovských domů XIII Fany Steinerové a XII Mosesa Urbana. Patřil pak Jindřichu Wlczkovi a později jeho rodině. V přízemí domu byl za první republiky umístěn obchod s kožemi Salomona Brady.

Dům čp. 731, označený dříve židovskými čp. XI, patřil Miricu Perlovi, který jej prodal po zrušení židovské politické obce židovské náboženské obci. Před okupací patřil dům MUDr. Arturovi Glüčkovi.

Další dům čp. 732 Mosesa Vogla, který měl židovské čp. X, koupil koncem třicátých let vedle tehdejší městské hudební školy Vincenc Gardavský a zařídil tu obchod a dílnu hudebních nástrojů, houslí, klavírů ap.

Dům čp. 733 byl nově postaven r. 1897 na místě dvou zbořených domů IX a

VIII. a zařízen pro konečné umístění **německé židovské obecné školy**, stěhované dosud po různých budovách. Dočasně tu byla umístěna také kancelář židovské politické obce. Po zrušení židovské školy v r. 1919 koupilo budovu r. 1923 město Hranice, upravilo ji a zřídilo v ní r. 1924 **Městskou hudební školu Bedřicha Smetany**. Ta tu setrvala až do osvobození a otevření Lidové školy umění ve vhodnějších prostorách.

Také další velký obytný **dům čp. 734**, dnes s prodejnou a skladem nábytku v přízemních prostorách, byl zcela nově postaven před první světovou válkou **obchodníkem Karlem Baronem** na místě zbořených tří starých židovských domů VII Julie Sobkové, VI Izaka Morgensterna a V Betty Adlenové. Celé přízemí rozlehlého domu bylo upraveno jako prostranné **sklady a prodejny Baronova obchodního domu hotových obleků, látek, obuvi, prádla, galanterie** aj. Jeho obchod tu setrval až do uzavření nacisty v r. 1939.

Poslední dva domy židovské ulice při vstupu na Zámecké náměstí byly dům IV Charloty Widderové a dům III Adolfa Adlera, které dostaly v r. 1919 **nová popisná čísla 735 a 736**. Oba domy byly po r. 1945 strženy a **postaven tu nový rozlehlý obytný dům čp. 735/736**.

K židovské obci patřily od 17. století též dva dříve měšťanské domy na Zámeckém náměstí (Revoluční náměstí), v blízkosti zámku. První z nich, ležící přímo před vjezdní branou do zámku, navazující na řadu židovských domů židovské ulice, byl od nich oddělen dvěma křesťanskými domy čp. 3 a 2. V r. 1919 dostal **nové čp. 737**, od r. 1771 měl židovské čp. II. Dům patřil, počátkem 20. století Salomonu Schlesingerovi, **poslednímu starostovi židovské politické obce hranické**, který koncem 19. století **dům přestavěl do dnešní podoby**. Za první republiky tu byl Schlesingrův obchod smíšeným zbožím a koloniálem, a **parní pekárna, první ve městě**. Ve dvacátých letech za elektrifikace města měl tu v přízemí **obchod s elektrotechnickými potřebami, osvětlovacími tělesy, radiopřijímači atp. Oldřich Zámorský**, rovněž první druhu ve městě a okolí. Koncem třicátých let zřídil majitel domu Bedřich Schlesinger **při pekárně vlastní moučnou mlýn**. Dnes jsou tu umístěny **Velkopekárny**.

Druhý starý židovský dům ležel na protější straně Revolučního náměstí hned při vjezdu Zámeckou ulicí do města. V r. 1919 dostal **nové čp. 741**, od r. 1771 měl židovské čp. I. V polovině 18. století patřil **židovskému obchodníku sukny Davidu ben Hesselovi**, zvanému jinak David Vraclavský, který **první začal v r. 1756 vyvážet a prodávat sukna hranických soukeníků ve velkém na trhy do Uher**, do Trnavy a Pešti, v čemž ho pak následovali někteří podnikaví hraničtí soukeníci a **položili tak základy mohutnému rozvoji výroby sukna v Hranicích v druhé polovině 18. a na počátku 19. století**. Po zrušení židovské politické obce prodala majitelka domu Luisa Strossová dům Dělnické tělocvičné jednotě, která jej přestavěla na **Družstevní dům a zřídila v něm Dělnický konzum a restauraci**. Nyní je tu prodejna Potravin.

V židovské ulici byly až do konce 19. století ještě dva židovské domy, označené v r. 1771 židovskými čp. XVI a XVII. Ležely **na druhé straně židovské ulice** blíže Zámeckého náměstí, zčásti na zbořenisku bývalého Žampachovského domu, který tu ležel v rozvalinách od třicetileté války, a byl opět zčásti postaven až v r. 1824 směrem do dnešní ulice Zápotockého.

Obytný dům XVI, který dostal v r. 1919 **nové čp. 738**, patřil židovské náboženské obci a byl jednopatrový. Byla v něm umístěna **židovská rituální lázeň — mikveh**. Voda do lázni byla vedena od počátku 19. století **potrubím z veřejné kašny na Zámeckém náměstí**, ovšem v omezené době, stanovené městem, protože z kašny byla vedena voda také do městského pivovaru. Židovská obec platila při lázni **židovského chirurga**. V r. 1836 byl jím židovskou obcí ustanoven **Med. Dr. Joachim Mandl**, s nímž byla uzavřena smlouva. **Byl to první prakticky odborně školený lékař v Hranicích**, který tu pak působil více let a **byl vyhledáván i ne-židovskými obyvateli města a z lázni Teplíc n. B.** Po zrušení židovské politické

obce byla židovská lázeň stále méně užívána. V r. 1926 koupil dům Jakub Morgenstern a zřídil tu zámečnickou dílnu. Koncem padesátých let byl opuštěný a **zchátralý dům zbořen. Dnes je tu pouze proluka**.

Dům XVII byl původně jen malý domek, odevzdaný koncem 17. století knížetem Dietrichštejnem židovské obci. V druhé polovině 18. století byl přestavěn na jednopatrový dům **s prostorným sklepem pod domem, patřícím židovské obci**. V prvním poschodí domu byla v osmdesátých letech 18. stol. **zřízena německá židovská normální škola podle příkazu úřadů místo dosavadní školy hebrejské**, která tu setrvala do počátku 19. století, kdy byla umístěna jinde. Poněvadž dům na rohu židovské ulice a Zámeckého náměstí zabíral skoro polovinu domovní fronty na náměstí, usilovali právováreční měšťané a město o koupi tohoto domu pro rozšíření hostince Spolkového německého domu na celé náměstí. R. 1878 koupil celý objekt židovského domu XVII německý městský Spar- und Vorschussverein a v osmdesátých letech provedena **přestavba a spojení domu se sousedním hostincem čp. 118 v německý Spolkový hotel**. Dnes je tu umístěna **Lidová škola umění**.

Prameny:

Purkrechtní a gruntovní knihy města, gruntovní kniha židovské obce, archiv panství a velkostatku Hranice, Státní archiv Opava.

Navždy nás opustili

- Bedřich Hradecký, Hranice, Hromůvka 1526, nar. 21. 2. 1914
- František Martinec, Uhřínov 9, nar. 17. 4. 1898
- Marie Hlavinková, Velká 102, nar. 28. 6. 1904
- Anděla Šustková, Hranice, Hakenova 1004, nar. 6. 9. 1905
- Jaromír Kučmerčík, Drahotuše, Novosady 162, nar. 18. 3. 1923
- Františka Malíková, Hranice, kpt. Jaroše 1377, nar. 24. 9. 1914
- Rozálie Hnátková, Hranice, Zborovská 1422, nar. 29. 11. 1907
- Matylda Ličmanová, Hranice, Na hrázi 1730, nar. 30. 7. 1900
- Oskar Budínský, Hranice, Zborovská 99, nar. 16. 9. 1917
- Cyril Doktor, Hranice, Pod Křivým 725, nar. 10. 7. 1903
- Milada Křístková, Hranice, Svatoplukova 79, nar. 1. 3. 1910
- Marie Vavříková, Hranice, 1. máje 1664, nar. 11. 3. 1907
- František Kelar, Olšovec 26, nar. 5. 12. 1895
- Drahomíra Kozáková, Hranice, Bezručova 829, nar. 5. 11. 1924
- Ivan Hudec, Hranice, Jurikova 632, nar. 5. 1. 1939
- Jiří Konečný, Hranice, Jaselská 1044, nar. 27. 9. 1912

Čest a věčná paměť všem zemřelým spoluobčanům.

Rudolf Hlava:

Vzpomínka na pana Hladkého

Byl jsem šestnáctiletý kandidát učitelství, když se mi dostaly do rukou sličené tisky vydávané panem Josefem Hladkým. Líbily se mému knihomilskému srdci a od r. 1930 jsem si s p. Hladkým dopisoval. Znal jsem jeho tvář z dřevorytu Rud. Svajdlera na oznámení o přestěhování z Prahy do Hranic, možná, že jsme se i viděli na některé Zinkově knižní aukci nebo na zasedání Spolku českých bibliofilů, avšak osobně se nesetkali. Pouze vzájemná korespondence nás pojila. Týkala se knih o kterých jsem se dovídal z Lístku rozmarýnu, vydávaného p. Hladkým od ledna 1928 do září 1930, z časopisu Bibliofil nebo z recenzí v literárních časopisech třicátých let.

V letech 1936—1938, kdy jsem působil na škole mezi krajany v Belgii, výměna dopisů byla řidší. Po r. 1942, kdy jsem ze šk. okresu Praha-venkov odešel do rodného kraje a kdy mi chyběly toulky po antikvariátech a setkávání s nakladateli a literáty, naše dopisování oživilo a vedlo k pevnému přátelství.

Věnoval jsem se tehdy horlivě sbírání kramářských písní a jejich bibliofilských přetisků. Pan Hladký vydal v roce 1938 první desátek kramářských písní, roku 1940 druhý. O třetím mi 17. 3. 1944 psal: „Ručně jde tuze pomalu a unavuje. Ale rád dělám takové věcičky, to je dnes můj jediný zájem, aby člověk neutonul.“

Dne 4. června 1945 píše: „Konečně jsme se dočkali svobody. Kéž bychom si jí dovedli vážit!“

Vedle exlibris a drobné grafiky jsem tehdy posílal p. Hladkému kramářské písně a tisky lidového čtení. Z písní o roce 1848 vybral p. Hladký šest a vydal s dřevoryty Michaela Floriana jako analogii Desátek. Na konci srpna 1948 psal: „Ze bych vydal po čase opět nějaký soubor písní určitého námětu, dalo by se uskutečnit, ale nechci Vás zavazovat k robotě... Vydávám stále řidčeji, zmáhá mě to a pomocí nikde. K tomu velké svízele — papír atd.“

Roku 1950 jsem připravil výběr škádlivých kramářských písní. Kresby k nim vytvořil Richard Lander. Na jaře 1951 p. Hladký píše: „Čekejte, že někdy v létě dostanete svazček 60 stránek písní, na nichž máte hlavní zásluhu. Děkuji za pečlivé korektury, dalo Vám to jistě hodně mutýrování, že jste si vzal na pomoc i Jungmannův Slovník. Najde se v písničkách dosti slov dnes již vyhynulých...“

V roce 1953 podle unikátního výtisku Tobiáše Mouřenína Historie kratochvilné o sedlském pacholku vydal dílko s dřevoryty M. Floriana p. Hladký s potížemi — papír nesnesl kolorování akvarelovými barvami.

Dne 4. listopadu pan Hladký mi píše: „Zemřel dávný můj přítel a kamarád Bedřich Beneš Buchlovan. Sešli jsme se před čtyřiceti lety pod Buchlovem. On to byl, jenž vyvolal u mne zájem pro grafiku, exlibris i knihomilství. Vzpomínám na něj vděčně. O BBB jste se dočetl ve Zprávách. Nekrolog pěkný a obsažený. Jen chybí, že jsme spolu organizovali deset schůzek bibliofilů a exlibristů do moravských měst 1928—1938. To byly krásné časy — úroda krásných knížek na vzácných papírech atd. Zápas BBB netrval déle týdne, napsal mi poslední z naší trojice — přítel Štěrba. Beneš jsem měl nejraději.“

Na konci roku 1953 vypsál mi na moji žádost p. Hladký okolnosti, za kterých došlo k bibliofilskému vydání Olbrachtovy povídky s dřevorytem Josefa Hodka. Při zmínce o prospektu semilské edice Duha píše: „Prospektů jsem měl kopce. Mnoho zmizelo, nějak mě posedla před časem ničivost i dopisů starých. Pro koho schovávat, kdo by četl a se zajímal? Např. knižních obálek jsem měl uspořádanu sbírku, komusi v Brně jsem daroval.“

V srpnu 1955 pan Hladký píše: „Chcete, abych psal nějaké vydavatelské vzpomínky. I kdosi jiný mi o tom říkal. Nevím, nevím, koho by mohlo zajímat. A nedovedl bych se soustředit a nemám talentu, abych dal formu. A nakonec bych musel dlouho vykládat, co a jak. Mohu jen říci, že jsem ztroskotancem života...“

V září 1956 se pan Hladký zmiňuje o kramářských písních z hranických tiskáren, jak jsem mu je po léta posílal: „Kupodivu, že tyto zabloudily odtud až k vám. Je jich tuším řádka. Reaguje též na zprávu o osudu knihovny kutnohorského bibliofila Jar. Červeného: „To už je osud všech sběratelů. Po smrti vítr rozvěje, něco někomu potěší, jiné přijde nazmar.“

V únoru 1957 si pan Hladký posteskl: „Zimu nesním dobře — málo pohybu, nespavost atd. Jak je mi krušno, ani nedovedete posoudit. Celé týdny, měsíce sám a sám... Nemám zde živáčka, s kým bych mohl pohovořit — o knížkách, o umění teprve ne. Ke mně skoro nikdo nezabloudí. Dnes se skoro nehodím mezi lidi, sluch mi slábne, je to trapné. Lékař říkal: Nedá se nic dělat.“

V březnu 1958 stesk pokračuje: „Jiná, nevlídnější věc je, že jsem se rozstáhnul s levou nohou — bolestí — lékař odkládá, prý „Bürger“ to není, utěšuje mastičkami a prášky pro spaní — bolestmi nelze. Nohu sotva vláčím a stále v teple. Mám z toho obavy — stát při mašině.“

V dalším březnovém dopise pan Hladký vzpomíná: „Smrt přítele, Václava Rudla překvapila. Více než čtyřicet let jsme byli ve stycích. To bylo za první války, kdy nás poutal zájem o exlibris. Spolu jsme zakládali Spolek exlibristů. Jak vzpomínám, v roce 1918 jsem jej navštívil v Mladé Boleslavi... Opět jeden ze starých mohykánů odchází...“

V dubnu 1959 se pan Hladký rozhodl přenechat mi svou sbírku kramářských písní. Bylo to v dřevěné truhličce 353 tisků, z nich 88 tištěných v Uherské Skalici. Přitom napsal: „Jsem rád, že sbírka se dostala do dobrých rukou. Vzpomínám na prvního zakladatele své sbírky. Byl to přítel Jan Zbořil, učitel, nadšený folklorista Hané, rodák z Lešan u Prostějova. Ani nevím, jak jsem se připoutal k těmto tiskům. Pravda, během doby se dostalo ledacos do rukou, jednotlivé písně a kdysi celý špalíček. A další mám od Vás, takže část sbírky putuje zpět do Semil... Sbírkou se mi hodila k excerptování textů pro mé edice. Jsem v koncích, nemohu sehnat trochu slušnějšího papíru.“

Na začátku ledna 1960 došel od p. Hladkého dopis se zmínkou: „I pro letošek cosi chystám — více je ale chuti než možnosti. Za pár dnů dolehne na mne také jubileum — to už nebudou pětiletky, jenom roky...“

Avšak nebyly to ani roky. Dne 20. února 1960 přišel můj dopis zpátky s poznámkou: Adresát zemřel. A tak se po třiceti letech uzavřelo přátelství na dálku, založené na lásce ke knize a grafice. Vedle tisků výtisků vydaných panem Hladkým a vedle hrstky dopisů zůstaly vzpomínky na ušlechtilého člověka, vzácného kulturního pracovníka a dobrého přítele.

Programy Sdruženého klubu ROH

Středa 6. 3.
sál SK ROH
19.30

NESEJDEM SE NA VLACHOVCE, ALE...

kabaretní program, v němž dominantu tvoří osobnost **zasloužilého umělce JOSEFA KOBRA**, dále účinkují K. Lupínek, K. Šíp, J. Vyorálek, J. Šimáček, M. Dřízgová.
Akce je věnovaná oslavám MDŽ.

Čtvrtek 7. 3. **APRÍLOVÁ ŠKOLA**
sál SK ROH jevištní zpracování Žáčkovy básnické sbírky v nastudování
akce pro školy členů „Divadálka z Kufru“ Ostrava.

Úterý 12. 3. 7. abonentní koncert KPH
sál LŠU **komorní orchestr MUSICI MORAVIAE**
19.30 Na programu: A. Vivaldi, Jan Zach, Ant. Fils, J. V. Stamice,
W. A. Mozart.

Čtvrtek 14. 3. **DLOUHÝ, ŠIROKÝ A BYSTROZRKÝ**
sál SK ROH dramaturgie pohádky K. J. Erbena v nastudování členů SD
akce pro školy Olomouc.

Čtvrtek 14. 3. Přednáška pro mládež i veřejnost
sál SK ROH **KULTURA ODÍVÁNÍ**
19.00

Neděle 17. 3. **TANEČNÍ DISKOTÉKA**
sál SK ROH uvádí Vojtěch Janiček.
15.00

Pondělí 25. 3. **ČECHOVO PROZATÍMNÍ DIVADLO**
sál SK ROH „Loupežníci na Chlumu“ aneb „Statečná Bibiána“
17.00 a 20.00 Účinkují: F. R. Čech, H. Růžičková, J. Růžička, O. Jiráček, A. Čun-
derlíková, J. Havela a další.

Neděle 31. 3. Slavnostní zahájení celostátní výstavy fotografií
sál SK ROH **LESY MUSÍ ŽÍT**
10.00 Výstava potrvá do 14. dubna 1985.

Změna programů vyhrazena. Předprodej vstupenek v kanceláři SK ROH, tel. 20 74.

Na duben připravujeme:

Neděle 7. 4. 8. abonentní koncert KPH u příležitosti celostátní výstavy
sál SK ROH fotografií „Lesy musí žít“
19.30 **CAEMIKA CORNI**
kvarteto lesních rohů Ostrava.

Čtvrtek 18. 4. **VĚRA WAJSAROVÁ** se skupinou „Minimum“
sál SK ROH v pořadu „Recept na štěstí“
19.00

Životní jubilea občanů našeho města v měsíci březnu 1985

75 — let:

Josef Špatka	Hranice, Galašova 175
Františka Jakubcová	Hranice, Vrchlického 825
Marie Facková	Hranice, Hvězdoslavova 697
Vlasta Holeňová	Hranice, Struhlovsko 1492
Alois Navrátil	Hranice, Zápotockého 98
Marie Škopová	Hranice, Struhlovsko 1536
Bohuslav Hynčica	Hranice, Hvězdoslavova 638
Františka Ambrožová	Hranice, Skalní 1765
Anna Koubková	Drahotuše, Novosady 142
Marie Poláková	Drahotuše, Nábřeží 93
Karla Koláčková	Drahotuše, Rybáře 10
Gabriela Adámková	Drahotuše, Hranická 119
Božena Maderová	Drahotuše, nám. Osvobození 50
Marie Hýžová	Teplice n/Beč. 33
Marie Rýparová	Olšovec 4
Hedvika Rýparová	Olšovec 36
Anastázie Zaoralová	Lhotka 23

80 — let:

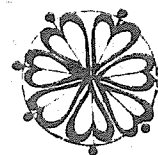
Marie Sutorová	Hranice, Gottwaldovo nám. 28
František Kandler	Hranice, Komenského 376
Klotilda Nohelová	Hranice, Leninova 8/24
Marie Krčmářová	Hranice, J. z Poděbrad 1266
Anna Machálková	Hranice, Nerudova 228/18
Marie Bílá	Velká 17

85 — let:

Anežka Vichtová	Hranice, Zborovská 1317
František Dostal	Hranice, Hřbitovní 586
František Duchoň	Hranice, J. z Poděbrad 1010

90 a více let:

Marie Pecníková	Hranice, Rezkova 1674
-----------------	-----------------------

Sbor pro občanské záležitosti při radě MěstNV v Hranicích přeje všem jubilantům dobré zdraví a hodně životní pohody do příštích let.

ATLETI TJ SIGMA Hranice v roce 1984

Bilancování roku 1984 na výroční členské schůzi bylo radostné. Oddíl se má čím chlubit. Strohá čísla uvedená v tomto článku nemohou vystihnout obětavou mravenčí práci trenérů a funkcionářů — v čele s předsedou oddílu ing. Adlerem, nezměrnou dřinu a litry potu mladých sportovců, kteří překonali 44 oddílových

rekordů a Vladka Palyzová překonala československý rekord dorostenek v hodu diskem. Tato atletka byla v roce 1984 jmenována členkou československé seniorské reprezentace.

Oddíl měl v soutěžích 9 družstev, z nichž nejlepších výsledků dosáhlo družstvo mladších žáků, mladších zákyň a starších žaček, kteří se probojovali do finále krajského přeboru. Výborně si vedlo také družstvo žen a starších dorostenců, kteří se v krajském přeboru umístili na 5. a 6. místě.

V loňském roce oddíl získal 2 tituly „mistra ČSSR“, 1 titul „mistra ČSR“, 17 titulů „krajských přeborníků“ a 42 titulů „okresních přeborníků“.

Na mistrovství ČSSR a ČSR bylo získáno 12 medailí (3 zlaté, 5 stříbrných a 4 bronzové). Na krajských přeborech to bylo 40 medailí.

Závodníci oddílu v roce 1984 absolvovali 81 závodů, z nichž byli 131× první, 143× druhí a 119× třetí. Oddíl LA TJ Sigma Hranice je vzorným oddílem ČSTV a nositelem bronzové plakety.

Nejlepší sportovci v roce 1984 byli v kategoriích:

dospělí: Jana Jašková, Aleš Jaroň, Renata Ripperová.

dorost: Vladimíra Palyzová, Martina Polišenská, Radek Schwaller.

žactvo: Jana Koblihová, Jana Moudrá, Lenka Ščerbová.

trenéři: RNDr. Karel Sargánek a ing. Vladimír Vypletalík.

F. P.

PROGRAM KINA SVĚT

Tel. 29 93

-
- 1.—4. 3. VĚŘÍME V BOHA?
Americká filmová veselohra s M. Feldmanem v hlavní roli.
Film je mládeži nepřístupný.
-
- 5.—7. 3. ZAJATEC JAPONSKÝCH OSTROVŮ
Americký film. Dobrodružný příběh trosečnicka z holandské obchodní lodi. Dvojprogram. Film je mládeži nepřístupný.
-
- 8.—11. 3. ČETNÍK A ČETNICE
Francouzský film. Četnická stanice ohrožena špióny a půvabem žen. V hlavní roli Louis de Funes. Film je mládeži přístupný.
-
- 12.—14. 3. BEZE STOPY
Maďarský film. Geniální muž autorem dokonalých loupeží.
Mládeži nepřístupno.
-
- 15.—18. 3. NA ZLATÉM JEZEŘE
Americký film. Kouzelné letní měsíce, které prozářily nejkrásnější lidská pouta. Film je mládeži přístupný.
-

-
- 19.—21. 3. VELKÝ BAZAR
Francouzská filmová veselohra s populární skupinou LES CARLOTS. Film je mládeži přístupný.
-
- 22.—25. 3. PERNÝ DEN
Anglický hudební film. Hrají a zpívají Beatles. Mládeži přístupno.
-
- 26.—27. 3. SNĚŽENKY A MACHŘI
Česká komedie o gymplu na horách. Mládeži nepřístupno.
-
28. 3. PRO MILOVNÍKY RÉBUSŮ
jen pro členy KPSF
Sovětský film. Nebezpečné pronásledování dvou uprchlých vězňů.
-
29. 3.—1. 4. ZAMILOVANÝ BLÁZEN
Italský film. Prázdniny v Římě trochu jinak. Nevhodné do 12 let.
-

Začátky představení v 17.00 a v 19.30.

Představení pro děti — každou sobotu v 15 hodin

-
2. 3. KÁŤA A KROKODÝL
Český film. Veselá dobrodružství zvířátek a dětí.
-
9. 3. KRÁL A PTÁK
Francouzský kreslený film o krásné pastýřce, odvážném komínčíkovi a zlém králi.
-
16. 3. ZVÍŘÁTKA ODPOVÍDAJÍ
Maďarský kreslený film. S kamerou do přírody tří kontinentů.
-
23. 3. VŠICHNI MAJÍ TALENT
Český hudební film ze života a zákulisí jednoho dětského souboru.
-
30. 3. INDIÁNI Z VĚTROVA
Český film. O smutku a radostech dětství.
-

Představení pro mládež — každou neděli ve 14.30 hodin

-
3. 3. TŘI VEJCE DO SKLA
Starší český film s Vlastou Burianem.
-
10. 3. ČETNÍK A ČETNICE
Francouzský film. Četnická stanice ohrožena pávaby žen a špióny.
-
17. 3. VÝLET DO MLADOSTI
Slovenský film. Romantický příběh první studentské lásky.
-
24. 3. KRÁL DROZDIA BRADA
Slovenská pohádka o pyšné princezně a zamilovaném králi.
-
31. 3. MECH NA ASFALTU
Jugoslávský film o velkém úspěchu nadaného chlapce.
-

Pro školní družiny hrajeme každé úterý a středu ve 13.30 hodin

-
- 5 a 6. 3. JAK SE FRANTA NAUČIL BÁT
České pásmo. Tři výpravy za pohádkou.
-
12. a 13. 3.
pro KMPSF KOCOUR V BOTÁCH
Sovětská pohádka.
-
19. a 20. 3. PŘÍHODY BROUKA PYTLÍKA
Český film. Dobrodružná cesta za pohádkou.
-
26. a 27. 3. VODNÍ DĚTI
Polská pohádka.
-

Změna programu vyhrazena.

Zpravodaj města Hranic a lázní Teplic n. B. vydává Sdružený klub ROH Hranice.
Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod 11.

Cena 2,- Kčs